

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Suomen UNICEF kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtion vuoden 2021 talousarvioesitystä. Olemme iloisia, että YK:n lastenjärjestö UNICEFin rooli tunnustetaan edelleen keskeisenä Suomen monenkeskisen kehitysyhteistyön toteutuksessa TAE2021 selitetiedoissa.

UNICEFin työ on todettu niin Suomen omissa selvityksissä (VTV tarkastuskertomus 6/2017) kuin kansainvälisen yhteisön arvioinneissa (mm. MOPAN-verkoston vertailut) **tehokkaaksi ja tulokseksikaaksi**. UNICEFilla on myös jo pitkään ollut käytössä Suomenkin arvostama tulosperustainen toimintamalli. **UNICEF edistää kaikkia Suomen kehityspolitiikan painopisteitä:** tyttöjen oikeuksia, kehitysmaiden talouksien kehittymistä, koulutusta ja toimivaa yhteiskuntaa, ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista sekä puhtaan veden saatavuuden parantamista.

Viimeaikaisen rahoituskehityksen valossa on kuitenkin selvää, että UNICEFin rahoitus on tästä huolimatta jäämässä jälkeen muiden Suomen tärkeimpien YK-kumppanijärjestöjen rahoituksen kasvusta. **Suomen rahoitusta UNICEFille tulee nostaa valtion 2021 budjetin toteutuksessa.**

YK-järjestöjen kehitysyhteistyön rahoitusta tulee nostaa hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti

Vuoden 2019 hallitusohjelma linjaa ansiokkaasti, että ”*nostetaan tehokkaiksi ja tuloksellisiksi todettujen YK-järjestöjen ja muun monenkeskisen kehitysyhteistyön rahoitusta Suomen painopistealueisiin keskittyen*”. Vuoden 2021 TAE:n sanamuoto on muuttunut niin, että ko. rahoitusta *painotetaan*. Hallitusohjelman lisäpöytäkirjaan kirjatun tavoitteen mukaisesti **YK:n kautta ohjattavaa rahoitusta tulisi kuitenkin edelleen nostaa 30 prosenttiin kehitysyhteistyömäärärahoista** (v. 2019 taso on noin 22 %).

On hienoa, että vuoden 2021 budjetissa sitoudutaan nostamaan kehitysyhteistyömäärärahoja kohti YK-tavoitetta 0,7 % bktl:stä. Monenkeskisen kehitysyhteistyöhön momentille (24.30.66) esitetään kuitenkin ensi vuoden talousarviossa 8 miljoonan euron leikkausta kuluvan vuoden tasoon verrattuna (2020 noin 219 milj.€ -> 2021 noin 211 milj.€). Momentilta osoitetaan mm. korvamerkitemätöntä yleistukea YK-järjestöille. Suomi on osana kansainvälistä avunantajayhteisöä sitoutunut kasvattamaan tällaisen rahoituksen osuutta, sillä se mahdollistaa rahoituksen kohdentamisen joustavasti ja tehokkaasti sinne, missä tarve on suurin. Yleistuki

mahdollisesti muun muassa UNICEFin nopean reagointikyvyn koronapandemian puhjetessa. Kun lisäksi joidenkin Suomen tärkeiden YK-kumppaneiden yleisrahoitusta ei ole vielä nostettu edellisen hallituskauden leikkausten jälkeen, antaisi esityksen mukainen monenkeskisen kehitysyhteistyön rahoituksen leikkaus huolestuttavan signaalin Suomen tuesta YK-järjestelmän yleisrahoitukselle. (UNICEFin yleistuki on vuodesta 2015 alkaen ollut noin 5,5 milj.€ vuodessa, kun se oli tuota edeltävinä vuosina 21–29 milj.€ vuodessa.)

Monenkeskisen kehitysyhteistyön taloussuunnittelun ja -seurannan hyvää hallintoa on parannettava

Talousarvioesityksestä on mahdotonta arvioida, kuinka suuri osuus monenkeskisen kehitysyhteistyön momentin leikkauksista kohdistuu Suomen tukeen YK-järjestöille. Kuten eduskunnan UAV on lausunut ([UaVL 2/2019 vp](#)), **talousarvioesitykseen olisi hyvä sisällyttää aiemman käytännön mukaisesti järjestökohtaiset rahoitusosuudet.** Näin talousarvioesityksen analyttinen kommentointi kuten myös päätöksenteko helpottuisi.

TAE2021 selitteessä todetaan, että ”Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamissuunnitelmiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulosohjauksen puitteiksi.” Suomen monenkeskistä vaikuttamistyötä arvioivan UM:n evaluaatioraportin 2020/3A mukaan Suomen järjestökohtaiset vaikuttamissuunnitelmat eivät ole merkittävästi vaikuttaneet monenkeskisen vaikuttamisen toteutumiseen käytännössä. Näitä **monenkeskisiä rahoituspäätöksiäkin ohjaavia työkaluja tulee kehittää yhdessä** vaikuttamisen kohteena olevien järjestöjen kanssa tuloksellisen yhteistyön varmistamiseksi.

Suomen UNICEF esittää:

1. YK:n kautta ohjattavaa rahoitusta tulee nostaa 30 prosenttiin kehitysyhteistyömäärärahoista.
2. Suomen rahoitusta UNICEFille tulee nostaa valtion 2021 budjetin toteutuksessa, ja korotus tulee kohdentaa erityisesti UNICEFin yleistukeen.

Lisätietoa lausunnostamme antaa tarvittaessa Tarmo Heikkilä, erityisasiantuntija, lapsen oikeudet ja kehityspolitiikka, puh 040-5900006, tarmo.heikkila@unicef.fi.

Helsingissä 20.10.2020

Suomen UNICEF ry

Marja-Riitta Ketola
Pääsihteeri